

N:o 156.

Af Herr Joh. Edström: Om afskaffande af gästgifveriernas å landet bränvinsutskänkningsrättigheter.

Riksdagen hemställde till Kongl. Maj:t, uti underdånig skrifvelse den 14 Maj 1872, om den ändring uti 12 § bränvinsförsäljningslagen, att rättighet till bränvinsutskänkning, som efter 1855 års lagstiftning i ämnet åtföljde gästgifveri på landet, skulle få fortfarande tillgodonjutas *endast af den nu varande egaren till sådant gästgifveri och hans hustru, så länge någon af dem lefver och gästgifverihållningen vid samma gästgifveri sjelf besörjer.* Denna Riksdagens underdåniga hemställan har uti Kongl. förordningen den 18 September sistlidne år erhållit det väsendtligen olika uttrycket, att utskänkningsrätten skall fortfara för gästgifveriegaren och hans hustru, så länge någon af dem lefver och sjelf *eller genom annan behörig person* besörjer rörelsen.

Icke känner jag och kan således ej heller bedöma de skäl, som föranledt denna, från Riksdagens förslag afvikande ordalydelse af författningen — men säkert är att den anförda formuleringen icke allenast gynnar, utan nästan uppmuntrar till lagens kringgående. Och jag må fråga: huru skall den uti författningen förutsatta personliga behörigheten prövas och garanteras? Stadgande derom saknas, ty jag kan icke förstå att § 6 eger tillämplighet i sådant fall; utan lär det, under särskildt skydd af 21 §, stå gästgifveri-egaren fritt att, oberoende af all offentlig kontroll, till föreståndare för eller arrendator af bränvinsrörelsen antaga hvem han behagar. Att så tillgår, har också redan hunnit visa sig: en gästgifveri-egare har till inom orten alldeles okänd, å annan ort boende person för viss tid utarrenderat krögeriprivilegiet; väl vet man, att denne arrendator *icke* är mantalsskrifven vid gästgifveriet eller i dess närhet, och att han sällan eller aldrig ens besöker stället, likasom man vet att rörelsen florerar under hans namn, men deremot vet man intet om hans

skattskrifningsort eller om hans frejd eller kvalifikationer i öfrigt, ty kommersen skötes af tillfälliga legohjon, lika främmande som arrendatorn för den bygd inom hvilken de verka.

Vidare må jag fästa uppmärksamheten derpå, hurusom det uti 26 § inlagda korrektivet mot gästgifverie-gare genom lagförändringen förlorat i kraft och värde, enär nemligen oordningar, som ega rum under en arrendators eller annan antagen föreståndares ansvarighet, lagligen icke torde kunde läggas egaren till last och leda till inkränkning eller indragning af hans privilegier; nej, visserligen icke, han, egaren, står nog då med rena händer, af lagen oåtkomlig, oförhindrad att göra uppsättning efter uppsättning af arrendatorer eller föreståndare, utan att någonsin kunna nås af lagbudet.

Med dessa erinringar, till bevis om behofvet af förbättrad lagstiftning i ämnet, och åberopande i öfrigt såsom motiv allenast den allmänna erfarenheten om det sedeförderf och det elände af alla slag, som i mer och mer oroande grad skapas och sprides genom bränvinsutskänknings vid gästgifvaregårdar på landsbygden, vågar jag, i sedlighetens och god ordnings intresse, vördsammast föreslå,

att Riksdagen måtte fatta beslut, ledande dertill, att gästgifveriernas å landet bränvins-utskänkningsrättigheter varda utrotade, om ej annorledes, genom aflösning, vare sig att sådan aflösning sker antingen med statsmedel allena eller med bidrag af menigheter tillika.

Såsom beräkningsgrund för projekterad aflösning skulle jag vilja rekommendera medeltalet af den utskänknings-afgift, som för gästgifverierna blifvit erlagd under de sistförflutna 20 åren.

Stockholm den 28 Januari 1875.

Joh. Edström.